

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/66/2019
Identifikačné číslo spisu: 1113241753
Dátum vydania rozhodnutia: 31.03.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1113241753.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu K. O., bývajúceho v D., zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Ludmila Lorencová, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Metodova č. 7, proti žalovanej Slovenskej republike, zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Račianska č. 71, o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 4 C 233/2013, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 25. októbra 2017 sp. zn. 4 Co 257/2015, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 25. októbra 2017 sp. zn. 4 Co 257/2015 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 9. februára 2015 č. k. 4 C 233/2013-96 zamietol návrh žalobcu, ktorým sa domáhal voči žalovanej zaplatenia sumy 19 052,40 Eur titulom náhrady škody a sumy 10 000 Eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy z dôvodu nesprávneho úradného postupu a nezákonného rozhodnutia orgánu verejnej moci. Žalovanej nepriznal náhradu trov konania. Žalobca svoj návrh odôvodnil tým, že v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 6 C 260/1997 došlo k zbytočným prieťahom v neprospech žalobcu, ktoré boli konštatované aj v náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj ako „ústavný súd“) z 21. októbra 2009 sp. zn. IV. ÚS 218/09, pričom konanie bolo podľa názoru žalobcu vedené so zbytočnými prieťahmi aj po vydaní predmetného nálezu. Nesprávny úradný postup podľa žalobcu spočíval v zbytočných prieťahoch v konaní v období od podania žaloby až do vyhlásenia konečného rozhodnutia vo veci samej. Okresný súd konštatoval, že žalobou si v konaní žalobca uplatnil celkovo tri nároky: nárok na náhradu škody vo výške 18 723 Eur (1/) ako rozdiel nákladov na dokončenie nehnuteľnosti v čase začatia konania na Okresnom súde Bratislava IV o vyporiadanie BSM a nákladov, ktoré by musel vynaložiť v súčasnosti a nárok na náhradu škody vo výške 329,40 Eur (2/) ako pohľadávku, ktorú si započítala jeho bývalá manželka voči nemu, ktorá vznikla na základe nezákonného rozhodnutia krajského súdu. Zároveň si uplatnil nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 10 000 Eur (3/), ktorá mu vznikla na základe traumy z dlhotrvajúceho sporu. Pokiaľ išlo o nesprávny úradný postup namietaný žalobcom vo vyššie uvedenom konaní pred Okresným súdom Bratislava IV, súd prvej inštancie vyvodil, že tento je potrebné

rozdeliť do dvoch časových období, a to do účinnosti zákona č. 514/2003 Z.z. (do 1. júla 2004) a po jeho účinnosti. Výslovil, že na žalobcom namietané prietahy v konaní od začiatku konania (12. marec 1997) až po jeho ukončenie (29. júl 2013) je potrebné aplikovať na namietaný nesprávny úradný postup ustanovenia zákona č. 58/1969 Zb. na prietahy vzniknuté do 1. júla 2004 (do účinnosti zákona č. 514/2003 Z.z.) a ustanovenia zákona č. 514/2003 Z.z. na prietahy vzniknuté po 1. júli 2004. Uviedol, že pojem „nesprávny úradný postup“ zákon č. 58/1969 Zb. bližšie nevymedzuje. Vo všeobecnosti pod ním treba rozumieť inú než rozhodovaciu činnosť štátnych orgánov, ale aj nevydanie alebo oneskorené vydanie rozhodnutia v dôsledku porušenia či už stanovených alebo primeraných lehôt na jeho vydanie. Až nový zákon o zodpovednosti za škody pri výkone verejnej moci (zák. č. 514/2003 Z.z.) bližšie upravuje, čo je možné považovať za nesprávny úradný postup. Vychádzal z právneho názoru, že podkladom a právnym základom pre priznanie náhrady škody za nesprávny úradný postup spočívajúci v prietahoch v konaní, môže byť iba konštatovanie prietahov v konaní zákonom určeným orgánom, a to predsedom súdu v rámci sťažnostného režimu zákona č. 757/2004 Z.z., alebo ústavným súdom v rámci konania o sťažnostiach pre porušenie práva podľa zákona č. 38/1993 Z.z., prípadne iným orgánom stanoveným v právnych predpisoch. Uvedenému názoru svedčí aj novela zákona č. 514/2003 účinná od 1. januára 2013, ktorá však neobsahuje prechodné ustanovenia. Bol však toho názoru, že uvedený právny názor je potrebné aplikovať aj na posúdenie nesprávneho úradného postupu vzniknutého za účinnosti zákona č. 58/1969 Zb., nakoľko všeobecný súd nemá v rámci konania o náhradu škody kompetenciu posudzovať vznik prietahov v súdnom konaní, keď napokon aj za účinnosti uvedeného právneho predpisu existovala právna úprava umožňujúca účastníkovi konania dosiahnuť konštatovanie zbytočných prietahov v konaní príslušným orgánom. V danom prípade mal za zbytočné prietahy konštatované v náleze ústavného súdu v období od 12. marca 1997 (začatie konania) do marca 2006. V súlade s vyššie uvedeným právnym názorom považoval nárok žalobcu v súvislosti s iným obdobím, v ktorom malo dôjsť k zbytočným prietahom v predmetnom konaní za nedôvodný, nakoľko v tomto smere nebol konštatovaný prietah v konaní zavinený súdom príslušným orgánom, a teda nemal právny podklad pre vyvodenie nesprávneho úradného postupu. Nesprávny úradný postup po marci 2006 z uvedeného dôvodu považoval za nepreukázaný. Skonštatoval, že nárok žalobcu na náhradu škody vo výške 18 723 Eur je premlčaný, a vzhľadom na úspešne vznesenú námietku premlčania žalovanej nie je možné ho priznať. Uviedol, že premlčacia lehota v danom prípade začala plynúť 21. novembra 2009 (deň po doručení nálezu ústavného súdu) a uplynula dňa 21. mája 2013 (po 3 rokoch a šiestich mesiacoch s prihliadnutím na neplynutie lehoty počas predbežného prerokovania nároku počas šiestich mesiacov), pričom žaloba bola podaná až dňa 4. decembra 2013. Aj v prípade, ak by nevyhodnotil námietku premlčania ako dôvodnú, priznaniu nároku by podľa neho bránila absencia priamej príčinnej súvislosti medzi nesprávnym úradným postupom a vznikom škody, keďže prietahy v konaní pred okresným súdom neboli dôvodom nemožnosti dokončenia stavby, ktorá bola predmetom vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Mal za to, že žalobcovi nič nebránilo v dokončení stavby, pričom otázka vložených prostriedkov na dokončenie stavby, ktorá napokon pripadla do vlastníctva žalobcu, by bola riešená priamo v konaní o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Druhým nárokom žalobcu bola náhrada škody vo výške 329,40 Eur. Uvedená pohľadávka, ktorú si bývalá manželka žalobcu jednostranne započítala spočívala v úrokoch z omeškania zo sumy, ktorú vyplatila žalobcovi na základe neskôr zrušeného rozsudku krajského súdu za obdobie od 12. marca 2013 do 29. augusta 2013. Konštatoval, že nárok žalobcu v tejto časti na náhradu uvedenej škody je predčasne podaný, nakoľko škoda ešte nevznikla. Uviedol, že žalobca uznal pohľadávku bývalej manželky čo do dôvodu a výšky a voči započítaniu sa nijakým spôsobom kvalifikovane nebránil. Otázku započítaného úroku z omeškania tak bolo potrebné vyriešiť vo vzťahu k prípadnému bezdôvodnému obohateniu žalobcu, ktorému bolo plnené na základe neskôr zrušeného rozsudku súdu. Nemožno však podľa neho úkon bývalej manželky žalobcu (započítanie pohľadávky) pripísať na zodpovednosť žalovanej, ktorá nijakým spôsobom nemohla ovplyvniť a dispozitívnym úkonom napadnúť dôvod a výšku započítaného nároku. Iba žalobca mal možnosť brániť sa voči takto uplatňovanému nároku, čo však neurobil. Okresný súd bol preto toho názoru, že až po vyriešení opodstatnenosti uvedeného nároku bývalej manželky v inom konaní možno prípadne ustáliť dôvod a výšku skutočnej škody, ktorá mohla vzniknúť žalobcovi. Z uvedeného dôvodu aj tento nárok žalobcu zamietol. K poslednému uplatnenému nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá mala vzniknúť žalobcovi v dôsledku traumy z dlhotrvajúceho sporu aj v tejto časti žaloby skúmal nárok z pohľadu premlčania, nakoľko žalovaná

vzniesla námietku premlčania. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy je potrebné považovať za premlčaný. Začiatok plynutia premlčacej lehoty ustálil na deň doručenia nálezu ústavného súdu, pričom vychádzal z výpovede žalobcu, že ujmu začal pociťovať po náleze ústavného súdu, keď stanovil, že sú prietahy v konaní. Premlčacia lehota na uplatnenie nároku tak podľa neho uplynula dňa 21. mája 2013, rovnako ako pri prvom uplatnenom nároku. Poukázal na skutočnosť, že po náleze ústavného súdu neboli konštatované prietahy v konaní príslušným orgánom a ani sám žalobca napokon kvalifikovaným spôsobom nenamietal prietahy v konaní, preto okresný súd konštatoval, že nemožno vyvodit', že ujma, ktorú pociťoval bezprostredne po vydaní nálezu ústavného súdu, pokračovala aj po tomto období. Z uvedeného dôvodu nárok na náhradu nemajetkovej ujmy zamietol s odkazom na odôvodnenie pri prvom uplatnenom nároku. V zmysle uvedeného preto rozhodol ako je vyššie uvedené.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej ako „odvolací súd“) rozsudkom z 25. októbra 2017 č. k. 4 Co 257/2015-118 vo výroku I. potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a vo výroku II. rozhodol, že žalovanej nepriznáva náhradu trov odvolacieho konania. Súd prvej inštancie vykonal podľa názoru odvolacieho súdu vo veci dostatočné dokazovanie, výsledky ktorého aj náležite vyhodnotil a na ich základe dospel k správne právnemu záveru a svoje rozhodnutie aj náležite po právnej i skutkovej stránke odôvodnil a s odôvodnením jeho rozhodnutia sa preto v celom rozsahu stotožnil a obmedzil sa len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia a na odvolacie dôvody žalobcu. Uviedol, že vzhľadom na žalovanou vznesenú námietku premlčania, súd prvej inštancie správne predovšetkým skúmal otázku premlčania nároku žalobcu. Mal za to, že dospel k správne záveru, že nález ústavného súdu bol žalobcovi doručený dňa 20. novembra 2009, kedy žalobcovi začala plynúť premlčacia lehota, keďže už v tomto čase vedel určiť výšku škody, pričom táto sa dala dodatočne ustáliť znaleckým posudkom na základe ustáleného nesprávneho úradného postupu v období od 12. marca 1997 do marca 2006, ktorý bol konštatovaný v náleze. Dňom doručenia nálezu ústavného súdu sa tak žalobca dozvedel o nesprávnom úradnom postupe a zároveň týmto dňom sa dozvedel o škode, ktorá mu vznikla a ktorej výšku mohol v tomto čase aj určiť, a teda premlčacia lehota uplynula dňa 21. mája 2013 (po 3 rokoch a šiestich mesiacoch s prihliadnutím na neplynutie lehoty počas predbežného prerokovania nároku počas šiestich mesiacov), pričom žaloba bola podaná až dňa 4. decembra 2013. Správne nárok žalobcu na náhradu škody vo výške 18 723 Eur považoval za premlčaný s tým, že vzhľadom na žalovanou vznesenú námietku premlčania, nemožno žalobcovi tento nárok priznať. Námietka žalobcu o nesprávnom posúdení otázky premlčania jeho nároku s uvedením, že sa sťažoval na prietahy v konaní aj po vydaní nálezu ústavného súdu a súd prvej inštancie sa nezaoberal výsledkom týchto jeho sťažností a nezdôvodnil, prečo ním navrhnuté dôkazy nevykonal, nebola vzhľadom na vyššie uvedené dôvodná. Súd prvej inštancie tiež správne konštatoval, že aj v prípade, ak by nevyhodnotil námietku premlčania ako dôvodnú, priznaniu nároku by podľa neho bránila absencia priamej príčinnej súvislosti medzi nesprávnym úradným postupom a vznikom škody, keďže prietahy v konaní pred okresným súdom neboli dôvodom nemožnosti dokončenia stavby, ktorá bola predmetom vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Uviedol, že možno súhlasiť s názorom súdu prvej inštancie, že žalobcovi nič nebránilo v dokončení stavby, pričom otázka vložených prostriedkov na dokončenie stavby, ktorá napokon pripadla do vlastníctva žalobcu, by bola riešená priamo v konaní o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Za premlčaný nárok vzhľadom na námietku premlčania žalovanou bolo treba považovať aj nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá mala vzniknúť žalobcovi v dôsledku traumy z dlhotrvajúceho sporu. Premlčacia lehota začala plynúť doručením nálezu ústavného súdu, keď žalobca uviedol, že ujmu začal pociťovať po náleze ústavného súdu, ktorý stanovil, že sú prietahy v konaní, pričom premlčacia lehota uplynula dňa 21. mája 2013, rovnako ako pri prvom uplatnenom nároku a preto námietka žalobcu ohľadom posúdenia otázky premlčania nebola dôvodná. Po náleze ústavného súdu neboli konštatované prietahy v konaní príslušným orgánom a ani sám žalobca napokon kvalifikovaným spôsobom nenamietal prietahy v konaní, preto nebolo možné vyvodit', že ujma, ktorú pociťoval bezprostredne po vydaní nálezu ústavného súdu, pokračovala aj po tomto období. Čo sa týka nároku žalobcu na náhradu škody vo výške 329,40 Eur, v tomto smere nebol podľa odvolacieho súdu preukázaný nesprávny úradný postup ani nezákonné rozhodnutie, tiež príčinná súvislosť a ani prípadná škoda. V zmysle uvedeného preto rozhodol tak, ako bolo uvedené.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej ako „dovolateľ“) dovolanie, prípustnosť ktorého odôvodnil ustanovením § 421 ods. 1 písm. a/, b/ a c/ CSP. V časti, kde odvolací súd rozhodoval o zamietnutí nárokov z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia pri aplikácii zákona č. 514/2003 Z.z. aj na nesprávny úradný postup vzniknutý za účinnosti zákona č. 58/1969 Zb. podal dovolanie z toho dôvodu, že v tejto otázke existuje rozdielna rozhodovacia prax dovolacieho súdu § 421 ods. 1 písm. c/ CSP s odkazom na rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1 Cdo 16/2005, 5 Cdo 126/2009 a 1 Cdo 107/2009. Podľa jeho názoru správnym predpisom, ktorý by sa mal aplikovať na nesprávny úradný postup, ktorý nastal počas účinnosti zákona č. 58/1969 Zb., by sa mal aplikovať tento právny predpis a na nesprávny úradný postup, ktorý nastal za účinnosti zákona č. 514/2003 Z.z. sa má aplikovať zákon č. 514/2003 Z.z. Následne v časti rozhodnutia, kde súd potvrdil zamietnutie časti nároku žalobcu z dôvodu podľa neho nesprávnej aplikácie novely zákona č. 514/2003 Z.z. účinnej od 1. januára 2013 sa záver o potrebe splnenia predpokladu - konštatácie priet'ahov v súdnom konaní predsedom súdu alebo ústavným súdom aj na obdobie priet'ahov v súdnom konaní vzniknutých do nadobudnutia účinnosti novely zák. č. 412/2012 Z.z., t. j. do 1. januára 2013 podal dovolanie z dôvodu, že táto otázka nebola dovolacím súdom riešená a ide o otázku zásadného právneho významu podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Podľa jeho názoru pri priet'ahoch v súdnom konaní vzniknutých do účinnosti novely č. 412/2012 Z.z. nemožno vyžadovať od žalobcu preukázanie konštatácie priet'ahov v súdnom konaní predsedom súdu alebo ústavným súdom. Túto povinnosť preukázania konštatácie priet'ahov v súdnom konaní predsedom súdu alebo ústavným súdom možno pre uplatnenie nároku na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom súdu požadovať len pri priet'ahoch v konaní vzniknutých za účinnosti znenia zákona č. 514/2003 Z.z. od 1. januára 2013. Dovolateľ nesúhlasí s právnym posúdením vecí súdmi nižších inšancií, pretože nie je možné podmienku stanovenú neskorším právnym predpisom (zmenou právnej úpravy) vyžadovať na právne vzťahy a nároky vzniknuté do jej účinnosti. Oprávnený subjekt - žalobca nemohol predpokladať v čase pred nadobudnutím účinnosti novely zákona č. 514/2003 Z.z., že sa splnenie tejto podmienky - predpokladu pre ďalšie uplatnenie nároku bude vyžadovať v budúcnosti. Z existujúcej judikatúry ani nevyplýva, že by sa na nároky vzniknuté z nesprávneho úradného postupu vyžadovalo splnenie uplatnenia sťažnosti na priet'ahy v konaní adresované predsedovi súdu alebo sťažnosti na ústavný súd. Táto podmienka sa môže vyžadovať len na nároky, ktoré vznikli za účinnosti novely zákona č. 514/2003 Z.z. účinnej od 1. januára 2013 a nie na nároky vzniknuté pred účinnosťou tohto zákona. Táto otázka nebola teda v rámci rozhodovacej činnosti dovolacieho súdu doposiaľ riešená (a to ani vo vzťahu počiatku behu premlčacej doby v takomto prípade), čo je v tejto časti dôvodom pre prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. S poukazom na rozsudok dovolacieho súdu sp. zn. 4 Cdo 24/2004 uviedol, že pod termín „postup“ možno subsumovať ako konanie (činnosť) štátneho orgánu, tak aj jeho nekonanie (nečinnosť alebo opomenutie). Podľa rozsudku dovolacieho súdu sp. zn. 4 Cdo 60/2003 nesprávnym úradným postupom podľa § 18 zákona č. 58/1969 Zb. môže byť akákoľvek činnosť spojená s výkonom právomoci určitého štátneho orgánu, ak pri tomto výkone alebo v súvislosti s ním dôjde k porušeniu pravidiel ustanovených právnymi normami. V tejto súvislosti považoval za nesprávny právny názor súdov nižších inšancií o premlčaní nároku na náhradu škody spôsobenej za celé obdobie trvania súdneho konania ako aj nároku na náhradu nemajetkovej ujmy vzniknutej v dôsledku traumy z dlhotrvajúceho sporu, keď začiatok lehoty premlčania u všetkých posudzovaných nárokoch žalobcu sa odvíjal od doručenia nálezu ústavného súdu, čo nemá oporu v zákone a teda došlo k odklonu súdov nižších inšancií od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu týkajúcej sa posudzovania otázky počiatku behu premlčacej lehoty, čo je dôvodom prípustnosti podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Premlčanie premlčacej doby mali posudzovať osobitne pri jednotlivých uplatnených nárokoch, u ktorých beh začiatku premlčacej lehoty začal plynúť samostatne a podľa príslušných ustanovení 58/1969 Zb., resp. zákona č. 514/2003 Z.z., ako aj Občianskeho zákonníka s tým, že počas uplatnenia nároku na Ministerstve spravodlivosti Slovenskej republiky (žalobca podal žiadosť i o predbežné prerokovanie nároku aj dňa 5. októbra 2010) maximálne po dobu 6 mesiacov premlčacia lehota neplynula. Otázku premlčania nároku na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom riešil aj ústavný súd v rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 430/2011. Následne podal dovolanie aj proti časti nároku na náhradu škody vo výške 329,40 Eur, keď odvolací súd v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou konštatoval, že nebola preukázaná existencia nezákonného rozhodnutia súdu a príčinná súvislosť so vznikom škody, čo zakladá dôvod dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP - odklonom od rozhodnutia sp. zn. 7 Cdo 27/2011 a nálezu ústavného súdu IV. ÚS 159/2012. V nich je

ustálené, kedy sa považuje rozhodnutie za nezákonné. V danom prípade na základe rozhodnutia odvolacieho súdu, v zmysle ktorého mal žalobca plniť tretej osobe si táto tretia osoba započítala plnenie svojej povinnosti z iného titulu oproti povinnosti plniť žalobcu z uvedeného rozsudku. Uvedený rozsudok bol zrušený a preto ho treba považovať za nezákonný. Tým je daný základ nároku žalobcu ako aj príčinná súvislosť so vznikom škody. Súd teda konštatáciu o neexistencii nezákonného rozhodnutia uviedol v rozpore s uvedenou judikatúrou. V zmysle uvedeného navrhuje rozhodnutia súdov nižších inštancií zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie súdu prvej inštancie.

4. Žalovaná sa k predmetnému dovolaniu nevyjadrila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

6. Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom, ktorým je možné napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu pri splnení zákonom stanovených predpokladov a podmienok. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 CSP) a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania, resp. predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie dovolaním napadnúť (úspešne). Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8.1. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Každé podanie (vrátane dovolania) posudzuje aj dovolací súd podľa jeho obsahu (§ 124 CSP) a v súlade s článkom 11 ods. 1 až 3 CSP. Pri takomto posudzovaní dovolania je zrejmé, že prípustnosť svojho dovolania žalobca opiera okrem § 421 ods. 1 písm. a/, b/ a c/ CSP aj o § 420 písm. f/ CSP.

10. Podľa § 420 písm. f/ CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10.1. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré

tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). Z obsahu dovolania vyplýva, že dovolateľ namietal, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie dostatočne.

11. Dovolací súd uvádza, že základnú otázku, ktorú je potrebné riešiť v tomto konaní a ktorá je v ňom rozhodujúca pre uplatnenie nároku žalobcu na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom súdu spočívajúcim v zbytočných prietáhoch v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 6 C 260/1997 (obdobie od marca 2006 do ukončenia konania 29. júla 2013) je to, či je možné celé predmetné obdobie právne posúdiť podľa novely zákona č. 514/2003 účinnej od 1. januára 2013 (zák. č. 412/2012 Z.z.).

12. Dovolací súd po preskúmaní spisového materiálu zistil, že sudy nižších inštancií uzavreli, že predmetné obdobie možno právne posúdiť podľa novely zákona č. 514/2003 účinnej od 1. januára 2013 (zák. č. 412/2012 Z.z.), aj keď táto neobsahuje prechodné ustanovenia, bližšie to však neodôvodňujú. Uviedli, že v tomto období nebol konštatovaný prietah v konaní zavinený súdom príslušným orgánom, a teda nemal právny podklad pre vyvodenie nesprávneho úradného postupu.

13. Sudy nižších inštancií taktiež vo svojich odôvodneniach uvádzajú, že nesprávny úradný postup namietaný žalobcom je potrebné rozdeliť do dvoch časových období, a to do účinnosti zákona č. 514/2003 Z.z. (1. júl 2004) a po jeho účinnosti. Žalobca namietal prietahy v konaní na súde prvej inštancie od začiatku konania (12. marca 1997) až po jeho ukončenie (29. júla 2013). Z tohto dôvodu je podľa neho potrebné aplikovať na namietaný nesprávny úradný postup ustanovenia zákona č. 58/1969 Zb. na prietahy vzniknuté do 1. júla 2004 (do účinnosti zákona č. 514/2003 Z.z.) a ustanovenia zákona č. 514/2003 Z.z. na prietahy vzniknuté po 1. júli 2004. Príslušné ustanovenia zákona č. 58/1969 Zb. sa však v odôvodnení súdov neuvádzajú, a preto je z uvedených dôvodov rozhodnutie odvolacieho súdu zmätočné, nevedno podľa akých ustanovení zákona č. 58/1969 Zb. boli právne otázky posudzované. Taktiež čo sa týka zákona č. 514/2003 Z.z. sudy uvádzajú ustanovenie § 9 ods. 1, 2, ktoré nadobudlo účinnosť od 1. januára 2013, čo je v rozpore s tvrdením v odôvodnení rozhodnutia, že aplikovali zákon č. 514/2003 Z.z. účinný od 1. júla 2004.

14. V súvislosti s uvedeným dovolací súd odkazuje na stanovisko najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktoré je aktuálne a pre súdnu prax použiteľné aj po 1. júli 2016, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“

15. Dovolací súd pripomína, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 393 CSP, je nepreskúmateľné.

16. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné atribúty spravodlivého súdneho procesu, táto skutočnosť jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Z judikatúry tohto súdu vyplýva, že na taký argument strany sporu, ktorý je pre rozhodnutie podstatný a rozhodujúci, sa vždy vyžaduje špecifická odpoveď (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č.

303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Podľa konštantnej judikatúry Ústavného súdu SR (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04) „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR je aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany; t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu“.

17. Dovolací súd tak konštatuje, že konanie je postihnuté vadou zmätočnosti spočívajúcou v nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu takej intenzity, ktorá odôvodňuje aplikáciu (ako výnimky) druhej vety stanoviska R 2/2016 a zakladá tak prípustnosť i dôvodnosť podaného dovolania v prejednávanej veci.

18. Vzhľadom k tomu, že dovolací súd vyhovel dovolacej námietke vyplývajúcej podľa obsahu z § 420 písm. f/ CSP, dovolacím dôvodom vyplývajúcim z § 421 ods. 1 písm. a/, b/ a c/ sa nezaoberal.

19. Z vyššie uvedených dôvodov dovolací súd v zmysle § 449 a § 450 CSP zrušil rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 25. októbra 2017 sp. zn. 4 Co 257/2015 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.